

ΚΛΑΙΡΗ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

CRIME

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Τρεις ερωτήσεις**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Κλαίρη Θεοδώρου
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Χρυσούλα Τσιρούκη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Θάνος Κακολύρης
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουκωτά

© Κλαίρη Θεοδώρου, 2023
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Peter Langer/Design Pics/UIG/Bridgeman Images,
TalibovSignature/Shutterstock Images, chronicler/Shutterstock Images
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2023

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2023

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-4793-3
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-4794-0

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.	PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
<i>Από το 1979</i>	<i>Publishers since 1979</i>
Έδρα:	Head Office:
Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση	121, Tatoi Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Βιβλιοπωλείο:	Bookstore:
Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα	13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550	Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΚΛΑΙΡΗ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Salvadera, Εκδ. Μπατσιούλας Ν. & Σ., 2009

Globus, Εκδ. Μπατσιούλας Ν. & Σ., 2011

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ κυκλοφορούν:

Η αποικία της λήθης, 2016

Η αγάπη που δεν άκουσες, 2017

Αλικες σιωπές, 2018

Οι κόρες της βασίλισσας, 2019

Εραστές του φωτός, 2020

Γυναικεία υπόθεση (σε συνεργασία με τη Λένα Μαντά), 2021

Ο βασιλιάς πεθαίνει πάντα τελευταίος, 2022

Γυναικεία υπόθεση 2 – Φίλια πυρά
(σε συνεργασία με τη Λένα Μαντά), 2022

«Άνθρωποι σαν εμάς, που πιστεύουμε στους νόμους της φυσικής, γνωρίζουμε ότι ο διαχωρισμός ανάμεσα σε παρελθόν, παρόν και μέλλον είναι μονάχα μια πεισματικά επίμονη ψευδαίσθηση».

ΑΛΜΠΕΡΤ ΑΪΝΣΤΑΪΝ

«Ο χρόνος είναι πολύ αργός για όσους περιμένουν, πολύ γρήγορος για όσους φοβούνται, πολύ μακρύς για όσους θρηνούν, πολύ σύντομος για όσους χαίρονται, για αυτούς όμως που αγαπούν ο χρόνος είναι αιωνιότητα».

ΧΕΝΠΙ ΒΑΝ ΝΤΑΪΚ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

28 Ιουνίου 2000

Βερολίνο, Justizvollzugsanstalt Tegel*

«ΣΟΥ ΑΡΕΣΣΕΙ Η ΒΡΟΧΗ;»

«Τι γνώμη έχεις για τη μαρμελάδα βερίκοκο;»

«Τραγουδάς κρυφά στο μπάνιο;»

Τρεις ερωτήσεις. Τρεις ερωτήσεις που ο πρώην σπουδαίος και τρανός αστυνομικός επιθεωρητής Μπέρνχαρντ Βάγκνερ –κατά κόσμον Μπένι– επαναλάμβανε τις τελευταίες εβδομάδες όλη την ώρα χωρίς να κουράζεται και χωρίς να το βάζει κάτω ούτε στιγμή. Ήταν γνωστός άλλωστε σε όλους όσοι είχαν έρθει έστω και για λίγο σε επαφή μαζί του για το πείσμα και την ξεροκεφαλιά του, όχι μόνο όσο βρισκόταν σε ενεργή δράση αλλά και αργότερα, στα πρώτα χρόνια της συνταξιοδότησής του. Τρεις ερωτήσεις παντελώς εκτός τόπου και χρόνου όχι μόνο όσον αφορά τη μεταξύ τους σύνδεση αλλά και τους αποδέκτες τους, δηλαδή τα άτομα που αποτελούσαν τον μικρόκοσμο του σωφρονιστικού ιδρύματος Tegel. Τρόφιμοι –φονιάδες, βιαστές και ληστές στη συντριπτική τους πλειονότητα– αλλά και δεσμοφύλακες, μάγειρες και καθαριστές άκουγαν καθημερινά τον Μπένι να τους αραδιάζει διαρκώς, σαν μονότονο ποιηματάκι, τις τρεις αυτές ερωτήσεις. Έδειχνε άρρωστος, και μάλιστα βαριά, ο Μπένι εκείνες τις στιγμές. Χοντρές στάλες ιδρώτα ξεκινούσαν από το ζαρωμένο μέτωπό του, ύγραιναν τους

* Το μεγαλύτερο και ένα από τα πιο παλιά σωφρονιστικά ιδρύματα της Γερμανίας.

κροτάφους του κι από εκεί κυλούσαν ανεμπόδιστες στον λαιμό του, ενώ παράλληλα λεκιάζονταν ντροπιαστικά και οι μασχάλες της γαλάζιας φόρμας του. Και σαν να μην έφτανε αυτό, τα μάτια του –κατακόκκινα από τα σπασμένα αγγεία που προκαλούσαν τόσο η αϋπνία όσο και η επικίνδυνα υψηλή αρτηριακή του πίεση– λίγο ήθελαν για να ξεκολλήσουν από τις κόγχες τους από την ένταση και την αγωνία.

Δεν αγωνιούσε ο Μπένι γι' αυτά που θα περίμενε κανείς, κάθε άλλο. Ποσώς τον ενδιέφεραν οι κίνδυνοι που ελλόχευαν για πρώην αστυνομικούς σε αυτόν τον χώρο. Και στην περίπτωση του ήταν διπλό το κακό. Διπλοί οι λόγοι δηλαδή για τους οποίους οι άγραφοι νόμοι των φυλακών θα τον καταδίκιαζαν χωρίς δεύτερη σκέψη και χωρίς κανένα ελαφρυντικό στην εσχάτη των ποινών. Διότι εκτός από πρώην αστυνομικός, ο Μπένι ήταν και κάτι ακόμα, κάτι πολύ χειρότερο, που τον καθιστούσε κυριολεκτικά κινητό στόχο εκεί μέσα: ο Μπένι ήταν παιδοκτόνος. Είχε φυλακιστεί ύστερα από την πιο γρήγορη ίσως δίκη στα γερμανικά χρονικά για τη βίαιη δολοφονία της ίδιας του της κόρης και της εννιάχρονης εγγονής του. Η αστυνομία είχε βρει τα πτώματά τους ακόμα να καπνίζουν μαζί με το κουφάρι της άλλοτε άψογης μονοκατοικίας στα προάστια. Είχε προσπαθήσει να καλύψει με φωτιά το ειδεχθές έγκλημά του. Ποιος; Αυτός που γνώριζε καλύτερα από τον καθένα πως ήταν αδύνατον κάτι τέτοιο! Και λίγο αργότερα, οι αστυνομικοί είχαν εντοπίσει κι εκείνον, γεμάτο αίματα, πάνω στο γκριζωπό γκαζόν της πίσω αυλής να μονολογεί, με το βλέμμα του τρελού να αλλοιώνει τα άλλοτε παμπόνηρα χαρακτηριστικά του. Εκείνη τη μέρα, την ώρα της σύλληψης, τον άκουσαν για πρώτη φορά να απαγγέλλει το παρ'άξινο αυτό μάντρα του. Και ίσως να ήταν ακριβώς αυτές οι τρεις ερωτήσεις που του έδιναν για την ώρα μια έστω πρόσκαιρη άφεση αμαρτιών. Διότι ακόμα και οι πιο σκληροπυρηνικοί τρόφιμοι, αυτοί που τον περίμεναν να φτάσει έχοντας μια ακοινισμένη οδοντόβουρτσα στην τσέπη τους, καθώς τέτοιου τύπου

νέα μαθαίνονταν στη φυλακή με ταχύτητα χιονοστιβάδας, τα έχασαν μπροστά σε αυτή την εμμονή του. Του επιτέθηκαν βέβαια, όπως ήταν αναμενόμενο, ήδη το πρώτο βράδυ, με σκοπό να τον ξεκάνουν. Τον χτύπησαν τόσο πολύ που οποιοσδήποτε θα ξεχνούσε ακόμα και το όνομά του, όχι όμως ο Μπένι. Το όνομά του μπορεί και να το ξέχασε, ποτέ όμως τις τρεις ερωτήσεις του. Με ραγισμένα πλευρά, δόντια στο πάτωμα, μάτια πρησμένα και μύτη παραμορφωμένη με πολλαπλά σπασίματα από τις μπουνιές και τις κλοτσιές, εκείνος ως το τέλος –λίγο πριν χάσει τις αισθήσεις του δηλαδή– εξακολούθησε να επαναλαμβάνει τις ερωτήσεις του κοιτάζοντας τους βασανιστές του με αγωνία. Αγωνία που δε συνδεόταν σε καμία περίπτωση με τη βία που δεχόταν αγόγγυστα, αλλά με τις απαντήσεις που περιέμενε. Απαντήσεις που, καθώς όλα έδειχναν, δε λάμβανε.

Δεν ήταν λίγοι εκείνοι που δοκίμασαν να τον εμπαΐξουν αρχικά, απαντώντας με όποιον τρόπο τούς ερχόταν στο μυαλό στις ερωτήσεις αυτές, φροντίζοντας να του ρίξουν παράλληλα και τις απαραίτητες σφαλιάρες. Υπήρξαν βέβαια κι αυτοί που αναγνώρισαν την απελπισία στο βλέμμα του και προσπάθησαν να τον πείσουν να γίνει πιο συγκεκριμένος. Να τους πει πού ακριβώς αποσκοπούσε και ποια απάντηση θα ήταν γι' αυτόν αποδεκτή, προκειμένου να τον βοηθήσουν να ξεκολλήσει, να αποδράσει από τον μάταιο αυτόν λαβύρινθο στον οποίο το ίδιο το μυαλό του τον είχε καταδικάσει.

Τόσο αυτοί με τις πιο κακές προθέσεις όσο κι αυτοί με τα πιο αγνά αισθήματα με τον καιρό κουράστηκαν: να τον ακούν, να προσπαθούν να καταλάβουν, να ασχολούνται, ακόμα και να τον βλέπουν. Δεν ήταν λίγοι άλλωστε εκείνοι που θεωρούνταν γραφικοί –θεόμουρλοι, για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους– εκεί μέσα. Απορίας άξιον ήταν λοιπόν το πώς αυτός ο τρελόγερος δεν είχε καταλήξει σε κάποια ψυχιατρική πτέρυγα μειωμένης ασφάλειας. Τόσοι και τόσοι κατέληγαν εκεί, μόνο και μόνο παίζοντάς το τρελοί για να γλιτώσουν τη φυλακή.

«Να του είχε στρίψει άραγε ήδη πριν από τους φόνους;» συζητούσαν χαμηλόφωνα μεταξύ τους κάποιες φορές στις αρχές, κοιτάζοντάς τον να περιφέρεται αδιάκοπα ανάμεσά τους σέρνοντας το αριστερό του πόδι –του είχαν μείνει σοβαρά κουσούρια από εκείνον τον έναν και μοναδικό ξυλοδαρμό–, προσπαθώντας να κάνει τους άλλους να τον προσέξουν και να του δώσουν μια απάντηση. Μήπως γι’ αυτό κιόλας να τους είχε διαπράξει; Διότι τι τόσο κακό να είχαν κάνει κόρη και εγγονή, ώστε να αξίζουν έναν τόσο μαρτυρικό θάνατο; Ούτε ένα γερό κόκαλο δεν είχαν βρει στα καρβουνισμένα σώματά τους, όλα τούς τα είχε σπάσει, εκτός από αυτά του προσώπου τους. Αυτά ήταν άθικτα, σαν να μην ήθελε να τους παραμορφώσει τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, σαν να επιθυμούσε να έχει κάτι να θυμάται από αυτές έτσι όπως τις ήξερε. Ίσως βέβαια να ήταν και η αποτροπή πράξη αυτή καθαυτή που τον είχε τρελάνει. Δεν ήθελε και πολύ άλλωστε για να λασκάρει η βίδα, κάτι που γνώριζαν καλά αυτοί που ζούσαν και εργάζονταν στη φυλακή. Όπως κι αν είχε, πάντως, ο Μπένι φαινόταν να έχει ήδη πληρώσει το ύψιστο τίμημα για τις πράξεις του και ως προς αυτό, παραδόξως, συμφωνούσαν όλοι. Και αυτό το τίμημα δεν ήταν η ποινή δις ισόβιας κάθειρξης, χωρίς δυνατότητα αναστολής, όχι, σε καμία περίπτωση δεν ήταν αυτό. Ήταν η αέναη καταδίκη στην ψύχωση και την οδύνη που εμφανέστατα του προκαλούσαν δεκαπέντε και μόνο λέξεις σχηματίζοντας τρεις όλες κι όλες, διαρκώς επαναλαμβανόμενες ερωτήσεις. Ερωτήσεις καταδικασμένες να παραμένουν αναπάντητες.

«Σου αρέσει η βροχή;»

«Τι γνώμη έχεις για τη μαρμελάδα βερίκοκο;»

«Τραγουδάς κρυφά στο μπάνιο;»

-II-

31 Δεκεμβρίου 1999

Στον αέρα...

ΗΤΑΝ ΓΕΓΟΝΟΣ. Μπορούσε τελικά να ταξιδέψει κάποιος στον χρόνο. Δεκάδες ταινίες επιστημονικής φαντασίας, ταινίες που ποτέ δεν είχε συμπαθήσει ιδιαίτερα, είχαν επισκεφθεί τις τελευταίες ώρες απρόσκλητες το μυαλό του χλευάζοντας τόσο τον ίδιο όσο και τον απόλυτα ορθολογικό τρόπο σκέψης του. Ως τώρα. Γιατί πλέον, ο Γκάμπριελ Μάιλε ταξίδευε αδιαμφισβήτητα στον χρόνο. Κινούνταν με την αστρονομική ταχύτητα των οχτακοσίων ογδόντα πέντε χιλιομέτρων την ώρα, όπως τον ενημέρωνε η μικρή οθόνη μπροστά του, προς όλα αυτά που επί τόσα χρόνια είχε παλέψει να αφήσει πίσω· προς το παρελθόν δηλαδή. Το δικό του παρελθόν. Και μπορεί στην περίπτωση του να μην είχε χρησιμοποιήσει ως μέσο καμία διαστημική χρονομηχανή και να μην είχε χωθεί σε κάποια σκουληκότρυπα, καθώς βρισκόταν μέσα σε ένα αεροπλάνο, στριμωγμένος στο παράθυρο της ένατης σειράς στην οικονομική θέση, το δικό του ταξίδι ήταν όμως πιο εντυπωσιακό από οποιαδήποτε ιστορία επιστημονικής φαντασίας. Διότι αυτός δε θα προσγειωνόταν μονάχα μια μέρα πίσω, όχι, αυτός θα άλλαζε χρόνο, δεκαετία, αιώνα και χιλιετία παράλληλα.

Είχε απογειωθεί από το Σίντνεϊ της Αυστραλίας δύο ώρες μόλις μετά την αλλαγή της χιλιετίας και θα προσγειωνόταν στο Λος Άντζελες των Ηνωμένων Πολιτειών λίγο πριν από τις εννιά το βράδυ. Είχε προλάβει να μετρήσει αντίστροφα από μέσα του τα τελευταία δευτερόλεπτα του 1999 πριν επιβιβαστεί, πριν αποχαιρετήσει για πάντα τον τόπο που αποκαλούσε σπίτι τις τελευταίες δεκαετίες της ζωής του. Κι ας μην υπήρχαν άνθρωποι δικοί του εκεί, μαζί του, να αποχαιρετήσει, όπως αντιλήφθηκε

χωρίς ίχνος πικρίας την ώρα που όλοι γύρω του αγκαλιάζονταν και φιλιούνταν μέσα στο γιορτινά φωτισμένο τέρμινάλ. Είχε διαβάσει κάπου κάποτε πως αληθινή πατρίδα μας είναι μονάχα οι άνθρωποι με τους οποίους αγαπηθήκαμε βαθιά, στην περίπτωση του λοιπόν η έννοια της πατρίδας είχε εδώ και καιρό χαθεί. Κι ας μπορούσε κανείς να του πει ως αντίλογο πως ακριβώς εκεί αποσκοπούσε το συγκεκριμένο ταξίδι. Όχι, δεν ήλπιζε να βρει τη χαμένη «πατρίδα» του, θα απαντούσε. Ήταν νεκρή, ως προς αυτό ήταν απόλυτα βέβαιος πλέον, κι ας μην είχε αντικρίσει ποτέ το πτώμα της, ας μην είχε πληροφορηθεί καν επισήμως τον θάνατό της. Για άλλο λόγο ταξίδευε τώρα, ύστερα από τόσα χρόνια, σχεδόν μια ολόκληρη ζωή πίσω, και αυτός ο λόγος δεν έκρυβε απολύτως τίποτα ρομαντικό μέσα του. Είχε αργήσει να το πάρει απόφαση, όμως πια δεν υπήρχε γυρισμός. Το έγραφε άλλωστε και η πινακίδα στη γυάλινη πόρτα ελέγχου που είχε περάσει πριν επιβιβαστεί: «Απαγορεύεται η επιστροφή αφού περάσετε το συγκεκριμένο σημείο». Κι αυτός το είχε περάσει πια ανεπιστρεπτί, ενώ αυτή ήταν μία απόφαση που, όσο κι αν τον τρώμαζε, όσο κι αν τον έκανε να χάνει χτύπους από την καρδιά και ανάσες από την αναπνοή του—σαν να πνίγεται αισθανόταν όλο και πιο συχνά τον τελευταίο καιρό—, δε θα τη μετάνιωνε ποτέ. Αρκετά βαριδίδια είχε άλλωστε ήδη στη ζωή του. Πολλά για τα οποία μετάνιωνε και θα μετάνιωνε πάντα. Είχε έρθει η ώρα λοιπόν να αποδώσει δικαιοσύνη έστω και για ένα από αυτά, το πιο σημαντικό όλων, αυτό που σχεδόν σαράντα χρόνια μετά εξακολουθούσε να τον κάνει να ξυπνάει κάθε βράδυ μέσα στη νύχτα. Σε λίγες ώρες λοιπόν θα ξαναμετρούσε τα τελευταία δευτερόλεπτα ως την Πρωτοχρονιά του 2000, αυτή τη φορά σε μια άλλη πόλη και σε μια άλλη ήπειρο, στον πρώτο σταθμό της νέας του ζωής. Ή μήπως της παλιάς;

Δε θα έμενε για πολύ στο Λος Άντζελες. Δύο νύχτες όλες κι όλες. Έφταναν αυτές και με το παραπάνω γι' αυτό που είχε να φέρει εις πέρας. Είχε κάνει άλλωστε την έρευνά του πριν

ξεκινήσει. Και μετά, θα ξανάμπαινε σε ένα αεροπλάνο με τελικό προορισμό αυτή τη φορά την πόλη που είχε σημαδέψει την ύπαρξή του· το Βερολίνο. Ανάποδα ταξίδευε. Από την άλλη πλευρά πετούσαν όσοι ήθελαν να φτάσουν από την Αυστραλία στην Ευρώπη. Ήταν απαραίτητος όμως αυτός ο ενδιαμέσος σταθμός σε αυτό που είχε ο ίδιος θέσει τώρα σε κίνηση. Του άρεσε άλλωστε αυτό το «ανάποδα», απολάμβανε την ιδέα του ταξιδιού στον χρόνο. Πόσοι αλήθεια θα είχαν την ευκαιρία να ζήσουν κάτι τέτοιο; Κι ας μην είχε κανέναν να το μοιραστεί. Δεν είχε σημασία.

Κοίταξε το πυκνό σκοτάδι έξω από το παράθυρο, τα αστέρια που έλαμπαν σαν μικροσκοπικά διαμαντάκια στο στερέωμα και το μυαλό του πήγε άθελά του σε ένα άλλο πετράδι. Ένα ματωμένο πετράδι θα μπορούσε να πει κανείς. Κι ας μην είχε βάψει ακόμα τα δικά του χέρια με αίμα. Θα γινόταν όμως κι αυτό. Σύντομα. Και αυτό το «σύντομα» πυροδότησε σχεδόν αντανakλαστικά ρίγη απόλαυσης στη ραχοκοκαλιά του. Ήταν άλλωστε βραδιά ευφορίας η αποψινή. Ο κόσμος γύρω του γιόρταζε, απολαμβάνοντας τη σαμπάνια που είχαν σερβίρει και στην οικονομική θέση, ένεκα της περίπτωσης, και όλοι τσούγκριζαν ξανά και ξανά τα πλαστικά τους ποτηράκια, γεμάτοι χαμόγελα και ευχές, πολλές ευχές. Πόσες άραγε από αυτές θα πραγματοποιούνταν; Πόσες θα εξακολουθούσαν να ισχύουν και λίγες ώρες αργότερα; Όταν η μαγεία της παραμονής της Πρωτοχρονιάς και των καινούργιων πραγμάτων που αυτή ανέκαθεν σηματοδοτούσε –απόψε ακόμα περισσότερο, δεν ήταν και λίγο, εδώ που τα λέμε, να αλλάξεις χιλιετία, και μάλιστα δύο φορές, τη μία πίσω απ' την άλλη– θα είχε σιγά σιγά ξεθωριάσει; Σαν πρόβα τζενεράλε πρέπει να είχε φανεί στους περισσότερους η αλλαγή του χρόνου στο αεροδρόμιο πριν από την επιβίβαση, και τώρα βρίσκονταν όλοι εν αναμονή της πρεμιέρας που θα λάβαινε χώρα σε έναν άλλον τόπο, χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά. Όλοι εκτός από εκείνον, αφού η δική του αντίστροφη

μέτρηση ήταν μία και μοναδική και είχε ξεκινήσει πριν από δεκαετίες. Πάντα ήξερε πως θα έφτανε αυτή η στιγμή, κι ας είχε καθυστερήσει τόσο. Γιατί αλήθεια; Βόλεμα ή δειλία τον είχαν οδηγήσει σε τέτοια ανεπίτρεπτη αναβλητικότητα; Τίποτε από τα δύο. Η κανονικότητα ήταν η απάντηση ή μάλλον η σπαρακτική ανάγκη αυτής. Ναι, είχε προσπαθήσει να ζήσει κανονικά. Να ξεχάσει. Να ξεκινήσει μια νέα ζωή στην άλλη άκρη του κόσμου. Είχε μάλιστα παντρευτεί, αποκτήσει παιδιά και στη συνέχεια χωρίσει και αποξενωθεί απ' όλα τα μέλη της οικογένειας αυτής. Δεν τον ένοιαζε. Φυσικό το θεωρούσε, αφού ποτέ δεν είχε νιώσει τίποτα βαθύτερο για αυτούς. Για κανέναν δεν έτρεφε αισθήματα όλα αυτά τα χρόνια, ούτε καν για τον ίδιο του τον εαυτό. Ήταν σαν να είχε ξοδέψει όλο το μερτικό του σε αγάπη, σε λατρεία πιο σωστά, σε λίγα μόλις χρόνια, τότε παλιά, σε εκείνη που θεωρούσε πατρίδα, εκείνη για την οποία ταξίδευε τώρα πίσω, εκείνη που δεν υπήρχε πια.

Πήρε μια βαθιά ανάσα και κοίταξε το νεαρό ζευγάρι που καθόταν δίπλα του και ανυπομονούσε προφανώς να απολαύσει τις διακοπές του στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η γεμάτη φακίδες νεαρή κοκκινομάλλα ξεφύλλιζε χαρούμενα τον ξέχειλο από σημειώσεις και σελιδοδείκτες ταξιδιωτικό τους οδηγό. Ο πιο αγχωμένος νεαρός έλεγχε ξανά και ξανά τα έντυπα με τις κρατήσεις τους, ενώ αναρωτιόταν χαμηλόφωνα αν όντως θα τους περιμένε ο οδηγός τους, όπως είχαν συμφωνήσει, στην πύλη άφιξης. Ανάμεσα στα προσεκτικά τακτοποιημένα έγγραφά τους, ο Γκάμπριελ ξεχώρισε και δύο εισιτήρια επιστροφής και το μυαλό του πήγε αυτόματα στο δικό του εισιτήριο. *One way*. Απλή μετάβαση, χωρίς επιστροφή. Υπήρχε άραγε κάποιος άλλος σ' αυτή την πτήση, ο οποίος να ταξίδευε απόψε ξέροντας πως δε θα γυρίσει πίσω; Πως το ταξίδι αυτό οδηγούσε με μαθηματική ακρίβεια στον θάνατο; Τον δικό του και των άλλων; Ή μάλλον ανάποδα. Των άλλων και τον δικό του. Πρώτα θα σκότωνε αυτούς που είχαν φταίξει και μετά θα έδινε τέλος και στη δική του

ζωή, αφού κι αυτός δεν ήταν αθώος. Την είχε προδώσει όπως και όλοι οι άλλοι, κι αυτός μάλιστα δύο φορές. Και ο μόνος τρόπος να επανορθώσει αυτό το «δix εξαμαρτείν» ήταν να κλείσει όλους τους παλιούς λογαριασμούς και στη συνέχεια να πεθάνει και ο ίδιος. Δεν πίστευε στη ζωή μετά, δεν πίστευε πως θα την ξανασυναντούσε, όχι, σιχαινόταν και κορόιδευε ανέκαθεν οτιδήποτε μεταφυσικό. Θεωρούσε όμως ότι έτσι θα έβρισκε επιτέλους γαλήνη. Ησυχία. Ανυπαρξία. Κενό. Χωρίς μαύρες σκέψεις και εφιάλτες, χωρίς ερινύες και απλήρωτους λογαριασμούς.

Σε λίγο θα προσγειωνόταν. Κι εκεί όπου θα έφτανε, τον περίμενε μια καινούργια αντίστροφη μέτρηση. Θα τη βροντοφώναζε με όλη τη δύναμη που είχαν τα πνευμόνια του. Γιατί το σημείο μηδέν θα ήταν για αυτόν σημείο εκκίνησης. Ή πιο σωστά επανεκκίνησης.

-III-

31 Αυγούστου 1961

Μπέργαουερ Στράσε, Ανατολικό Βερολίνο

ΤΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ να κάνουν λίγες και μόνο ώρες; Ένα εικοσιτετράωρο μονάχα του είχε ζητήσει... Είχε δει την απογοήτευση στο βλέμμα του. Τη σκιά που κάλυψε άμεσα τη φωτεινή γαλάζια λίμνη των ματιών του που εκείνη τόσο αγαπούσε. Άλλοτε γαλανά και άλλοτε γκριζα ήταν τα μάτια του, πάντα γαλαζωπά όμως όταν αντίκριζαν εκείνη. Είχε εντοπίσει λοιπόν την αγωνία στο κοίταγμά του, και είχε χαμογελάσει από μέσα της αποδίδοντας την ανυπομονησία του στην παιδικότητα που χαρακτήριζε τη συμπεριφορά του, μονάχα βέβαια σε θέματα που αφορούσαν την ίδια και τη σχέση τους. Για όλους τους άλλους ήταν σοβαρός και απόμακρος, σχεδόν τρομακτικός – ήταν βέβαιη. Στη δική της όμως αγκαλιά μετατρέπεται στο μικρό αγόρι που πρέπει να υπήρξε κάποτε. Στο παιδί που αγαπούσε απόλυτα, επιθυμούσε βαθιά και ονειρευόταν αγνά. Ήξερε πως τον πλήγωνε με την άρνησή της να τον ακολουθήσει εδώ και τώρα, όπως αυτός εκλιπαρούσε, έπρεπε όμως να διευθετήσει κάποια τελευταία θέματα, να κλείσει όλους τους λογαριασμούς με το παρελθόν, πριν του γυρίσει οριστικά την πλάτη. Είχε άλλωστε και δυο παιδιά να σκεφτεί, δεν ήταν μόνη, και το ένα από τα δύο ήταν μάλιστα δικό του παιδί. Πώς να τα αφήσει λοιπόν πίσω, όπως αυτός τώρα της ζητούσε; Και τι θα γινόταν, αν εκείνος άλλαζε ξαφνικά γνώμη; Αν την εγκατέλειπε; Το είχε κάνει άλλωστε στο παρελθόν, κι ως της είχε αποδείξει δεκάδες φορές έκτοτε την αφοσίωσή του, πείθοντάς την πως όλο αυτό τότε παλιά ήταν μονάχα ο φόβος των είκοσι του χρόνων. Αυτή η λιποψυχία του όμως τους είχε φέρει εδώ όπου βρίσκονταν σήμερα και, όσο κι αν τον αγαπούσε, όσο κι αν του έλεγε πως τον είχε συγχωρήσει, μέσα της ήταν αδύνατον

να ξεχάσει. Εκείνη εξάλλου είχε υποφέρει τόσο καιρό εξαιτίας αυτού του λάθους του παρελθόντος. Εκείνη κι όχι αυτός. Χρειαζόταν λοιπόν τώρα λίγο παραπάνω χρόνο. Τι μπορεί να αλλάξει άλλωστε σε λίγες μόλις ώρες; Τόσο καιρό είχαν κάνει υπομονή, τόσο καιρό αγαπιόνταν υπό αληθινά αντίξοες συνθήκες, τόσο καιρό είχαν αντέξει και είχαν φανεί δυνατοί. Και τώρα; Τώρα, ναι, είχε όντως φτάσει η ώρα, η ώρα που περίμεναν, τι διαφορά θα είχε όμως αν αυτή η ώρα δεν ήταν τώρα αμέσως, αλλά λίγο αργότερα; Ελάχιστα αργότερα. Αύριο, συγκεκριμένα. Πόσο μακριά μπορεί να ήταν αυτό το αύριο;

«Φοβάμαι, Χριστίνα!» της είχε πει ο Γκάμπριελ την τελευταία φορά που συναντήθηκαν, με ένα ανεπαίσθητο τρέμουλο να έχει καταλάβει απ' άκρη σ' άκρη το κορμί του. Λίγες μέρες πριν ήταν, της φαινόταν όμως σαν να είχαν περάσει αιώνες από τότε. Της είχε κάνει εντύπωση η φράση του αυτή, ποτέ ξανά δεν της είχε δείξει αδυναμία. Αυτή ανησυχούσε για τα πάντα, έτρεμε και τη σκιά της στην ουσία –όχι κι άδικα, είναι η αλήθεια– κι εκείνος ήταν βράχος ακλόνητος. Στεκόταν πάντα δίπλα της, ικανός να την ηρεμεί και να την καθησυχάζει, ακόμα και στις πιο σκοτεινές στιγμές, ψιθυρίζοντάς της σιγανά στο αυτί πως όλα θα πήγαιναν καλά και πως σύντομα δε θα είχαν να λογοδοτήσουν σε κανέναν.

«Μην ανησυχείς!» του είχε απαντήσει αγκαλιάζοντάς τον τρυφερά, αντιστρέφοντας έτσι άθελά της τους ρόλους. «Αύριο θα τελειώσουν όλα, σ' το υπόσχομαι!»

Την είχε κοιτάξει με ένα βλέμμα που κραύγαζε την ανάγκη του να την κάνει να αλλάξει γνώμη, ένα βλέμμα που ούτε κι αυτή δεν ήξερε πώς είχε βρει τη δύναμη να παρακάμψει, ένα βλέμμα που θα τη στοίχειωνε τις μέρες που θα ακολουθούσαν, γνωρίζοντας πλέον τα προμηνύματα και την αλήθεια που έκρυβε μέσα του. Τόσο καιρό όμως είχαν κάνει υπομονή, τόσα και τόσα είχαν ριψοκινδυνεύσει, διά πυρός και σιδήρου είχαν καταφέρει να φτάσουν στο σήμερα. Ή μάλλον στο χθες. Γιατί το σήμερα ήταν, καθώς όλα έδειχναν, πολύ διαφορετικό, και η σκιά του

φόβου και της ματαιώσης κάλυπτε τώρα και το δικό της βλέμμα, πιο βαριά και από την πρωινή καταχνιά που σκέπαζε σαν πέπλο τη σκοτεινή τους πόλη. Την πόλη όπου είχε περάσει κι εκείνη τα μύρια όσα και που τώρα αντιμετώπιζε την πιο παράλογη, την πιο εξωφρενική, την πιο σαδιστική μοίρα που θα μπορούσε κανείς να φανταστεί.

Στις 12 Αυγούστου είχε γίνει αυτή η τελευταία τους συζήτηση και αυτή την ημερομηνία δε θα την ξεχνούσε ποτέ, αφού ήταν όντως η τελευταία μέρα που είχε στη διάθεσή της για να το σκάσει μαζί του, κι ας μην μπορούσε να πιστέψει τότε κάτι τέτοιο. Υπερβολές είχε θεωρήσει δυστυχώς όλα αυτά που της έλεγε εκείνος πως θα γίνουν. Ο ίδιος ο Βάλτερ Ούλμπριχτ* είχε δηλώσει άλλωστε δημοσίως πριν από λίγο καιρό πως κανένας δεν έχει την πρόθεση να υψώσει Τείχος στο Βερολίνο, πώς λοιπόν να φανταστεί εκείνη αυτό που τους περίμενε τα ξημερώματα της 13ης Αυγούστου; Ήταν θέμα χρόνου –ελάχιστου χρόνου– να αποκλειστούν τα πάντα. Και ο Γκάμπριελ της είχε εξηγήσει με ανατριχιαστικές λεπτομέρειες τι ακριβώς επρόκειτο να συμβεί. Όλα φαινόταν να τα ξέρει. Όλα, εκτός από ένα. Το κυριότερο, το πιο βασικό, αυτό που πλέον τους είχε καταστρέψει: το πότε. Γιατί γι' αυτό τώρα ήταν απόλυτα σίγουρη. Μπορεί εκείνος να επέμενε να το σκάσουν το συντομότερο, όντας πολύ πιο διορατικός από την ίδια, σίγουρα όμως δε φανταζόταν την προηγουμένη πως όλα θα έμπαιναν σε κίνηση το ίδιο κιόλας βράδυ. Κανένας δεν το περίμενε αυτό.

Και τώρα, λίγες μόλις μέρες μετά, τα πράγματα όχι μονάχα δεν είχαν εξομαλυνθεί, όπως είχε ελπίσει εκείνη αρχικά, αλλά πηγαίνουν από το κακό στο χειρότερο. Και η τελευταία έξοδος διαφυγής της είχε μόλις κλείσει –συγκεκριμένα χτιστεί–, ενώ τα βήματα που είχε ακούσει καθαρά τώρα δα στη σκάλα πλησίαζαν απειλητικά. Ήταν ζήτημα χρόνου να ανοίξει η πόρτα, κι ας

* Γενικός Γραμματέας του Ενιαίου Σοσιαλιστικού Κόμματος (SED) και ηγέτης της Λαϊκής Δημοκρατίας της Ανατολικής Γερμανίας.

την είχε διπλοκλειδώσει αφήνοντας το κλειδί σφηνωμένο στην κλειδαριά. Θα την έσπαγαν, ως προς αυτό δεν είχε καμία αμφιβολία, και τότε θα τελείωναν όλα. Δεν υπήρχε τόπος να κρυφτεί ούτε τρόπος να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα. Άλλωστε πριν από λίγο είχε κάνει το αδιανόητο. Αυτό που δε θα τους άφηνε κανένα περιθώριο αμφιβολίας για το τι ακριβώς σκεφτόταν εκείνη και τι σκόπευε να πράξει. Αυτό όμως παράλληλα που όφειλε ως μάνα να κάνει, όποιο κι αν ήταν το τίμημα. Είχε ρίξει τα παιδιά της στο κενό. Ναι, αυτό είχε κάνει. Τα είχε σπρώξει από το παράθυρο του τρίτου ορόφου, ελπίζοντας πως δε θα τραυματίζονταν βαριά από την πτώση, γνωρίζοντας όμως πλέον πως αυτός ήταν ο μόνος τρόπος για να επιβιώσουν. Και δεν ήταν μονάχα η ελευθερία τους που την ένοιαζε, όχι, στην περίπτωση αυτή ίσως και να ήταν αρκετά εγωίστρια και να επέλεγε να τα κρατήσει κοντά της ό,τι κι αν σήμαινε αυτό. Ήταν η επιβίωση. Γιατί ήξερε πως εκείνος, ο σύζυγός της, δε θα έδινε ούτε σε αυτά, στα παιδιά που δε θεωρούσε δικά του, τη δυνατότητα να ζήσουν.

Το διαμέρισμά τους βρισκόταν σε ένα παλιό τετραώροφο κτίριο στην Μπέρναουερ Στράσε, γεγονός που σήμαινε πως το πεζοδρόμιο μπροστά ανήκε πλέον στο Δυτικό Βερολίνο και το ίδιο το κτίσμα στο Ανατολικό. Πρέπει να ήταν από τα πρώτα σπίτια που ξεκίνησαν να σφραγίζουν τα παράθυρα με τούβλα, αφού δεν ήταν λίγοι εκείνοι που το είχαν σκάσει από εκεί τις προηγούμενες μέρες. Για άλλη μια φορά όμως αυτή είχε φανεί δειλή και δεν ήταν ανάμεσά τους, εξακολουθώντας να πιστεύει πως όλο αυτό ήταν ένα λάθος, μια παρεξήγηση που θα λυνόταν σύντομα και πως ακόμη υπήρχε χρόνος για να δραπετεύσει και να βρεθεί κοντά του. Και πλέον, λίγες μόλις ώρες πριν, είχαν σφραγίσει και την εξώπορτα κι έτσι η μόνη έξοδος διαφυγής ήταν μονάχα από την πίσω αυλή, από την αυλή δηλαδή που οδηγούσε αποκλειστικά και μόνο στη φυλακή της ανατολικής πλευράς της πόλης και επ' ουδενί στην ελευθερία της δυτικής. Ήταν λες και κάποιος γνώριζε τις προθέσεις της να το σκάσει και την τιμωρούσε

τώρα με τον χειρότερο τρόπο για την αναποφασιστικότητα και την επιπολαιότητά της. Δεν ήταν όμως η μόνη, καθώς φαίνεται, που βίωνε αυτή την τιμωρία, την πιο σκληρή όλων, στο πετσί της. Είχε γίνει μάρτυρας λίγα λεπτά πριν κλείσουν τα παράθυρά τους με τούβλα και τσιμέντο τού πώς είχε πετάξει η κυρία Νόιμαν από τον πρώτο όροφο τον πεντάχρονο γιο της από το παράθυρο χωρίς να διστάσει στιγμή και πώς είχε πηδήξει και η ίδια πίσω του μόλις λίγα δευτερόλεπτα αργότερα. Το αγόρι δεν είχε χτυπήσει, δεν ίσχυε όμως το ίδιο και για τη μητέρα του. Είχε ακούσει τα κόκαλα των ποδιών της να θρυμματίζονται πριν καλύψουν οι κραυγές της κάθε άλλο ήχο. Και παρ' όλα αυτά, παρά τον φόβο και την απόγνωση –ή ίσως ακριβώς εξαιτίας αυτών– η Χριστίνα, που ανέκαθεν ήταν άτολμη, είχε ρίξει και τα δικά της τα παιδιά στο κενό, και μάλιστα από τον τρίτο όροφο, ένα λεπτό πριν αρχίσουν να μπαίνουν τα τούβλα στο τελευταίο της ανοιχτό παράθυρο. Περιμένε ως την ύστατη ώρα, είναι η αλήθεια. Γιατί άραγε; Τι θα μπορούσε να σταματήσει αυτόν τον απόλυτο παραλογισμό;

Πρώτα είχε ρίξει τη δίχρονη κόρη της, ξέροντας πως η μικρή δε θα καταλάβαινε τι ακριβώς συνέβαινε, δε θα προλάβαινε να τρομάξει, και στη συνέχεια, σαν ρομπότ, είχε αρπάξει τον εξάχρονο γιο της, που την κοιτούσε αποσβολωμένος, χωρίς καν να δοκιμάσει να ξεφύγει από τη μοίρα που του επεφύλαξε η μάνα του. Ένα βιαστικό φιλί στο μάγουλο, ένα χάδι στα μαλλιά κι ένα σπρώξιμο στην πλάτη. Αυτή ήταν η τελευταία της επαφή μαζί τους. Δεν είχε προλάβει να πηδήξει η ίδια. Και μάλλον δε θα το έκανε κιόλας, ακόμα κι αν είχε τον απαραίτητο χρόνο. Ήξερε πως εκείνος θα κουνούσε γη και ουρανό για να τους βρει και να τους εξοντώσει. Τα παιδιά της θα ήταν λοιπόν πιο ασφαλή χωρίς εκείνη. Αρκούσε αυτή για να ξεσπάσει την οργή του. Αυτή ήταν άλλωστε το κόκκινο πανί στην περίπτωση του. Δεν πρόλαβε να δει ούτε καν την κατάληξη των παιδιών της, ίσως όμως και να ήταν καλύτερα έτσι. Μια δυνατή μπουνιά του χτίστη που βρισκόταν τώρα μπροστά στο παράθυρο και είχε δει

τι είχε συμβεί την είχε ρίξει στο πάτωμα, ενώ οι χυδαίες βραιοίς του, λίγο πριν εκείνη χάσει τις αισθήσεις της, σκέπασαν τα πάντα, ακόμα και τα όποια κλάματα των παιδιών.

Και τώρα, λίγες ώρες αργότερα, μέσα σε ένα χτισμένο δωμάτιο, όπου κάθε φως είχε χαθεί, η Χριστίνα άκουγε τον θάνατο να πλησιάζει. Μπροστά στην πόρτα της στεκόταν πια ο Χάρως και αυτή δεν μπορούσε να κάνει τίποτα για να μεταπείσει τον εκτελεστή της, τον άντρα της δηλαδή. *Πόσοι θα έρθουν μαζί του άραγε;* σκέφτηκε, ξέροντας πως ήταν θρασύδειλος και πως αποκλείεται να επέλεγε να την αντιμετωπίσει μόνος του, σφίγγοντας παράλληλα αυτό που κρατούσε εδώ και ώρα στα χέρια της. Αυτό που της είχε πει εκείνος, ο εραστής της, πως ήταν το εισιτήριό τους για την ελευθερία. Αυτό που αρνιόταν ακόμα και τώρα να αποχωριστεί. Θα μπορούσε να το είχε ξεφορτωθεί νωρίτερα, να το είχε πετάξει κι αυτό από το παράθυρο ή να το είχε χάσει στην τσέπη ενός από τα παιδιά της, γνώριζε άλλωστε εδώ και ώρα πως δε θα κατάφερε να το χρησιμοποιήσει τελικά, αφού είχε πιαστεί σαν ποντικός στη φάκα, κάτι μέσα της όμως εναντιωνόταν πεισματικά στο να αποχωριστεί το «εισιτήριό» της για τον άλλο κόσμο· όχι του σκότους, του φωτός. Του κόσμου που παραλίγο θα είχε γίνει κομμάτι του, του κόσμου που ονειρευόταν εδώ και χρόνια, του κόσμου που εκείνος της είχε υποσχεθεί και που τώρα βρισκόταν τόσο κοντά –λίγα μέτρα μόλις– και τόσο μακριά συγχρόνως. Του κόσμου που την περίμενε λίγες μόλις μέρες νωρίτερα. Όταν ήταν ακόμα όλα εφικτά. Ή ίσως και λίγες ώρες νωρίτερα. Όταν τα παράθυρα του σπιτιού δεν είχαν ακόμα χτιστεί με τούβλα, όταν τα πάντα –και η καρδιά της η ίδια– δεν είχαν χωριστεί ήδη στα δύο.

Κάποιος χτύπησε δυνατά με τις γροθιές του την πόρτα κι εκείνη αναπήδησε από τον τρόμο. Ένωσε το δαχτυλίδι που κρατούσε σφιχτά στην παλάμη της να καίει σαν πυρακτωμένο σίδηρο και κατάλαβε πως, αν δε δρούσε τώρα, σε λίγα μόλις λεπτά θα ήταν αργά.

«Άνοιξε την πόρτα αμέσως!» τον άκουσε να γρυλίζει μανιασμένα. «Το ξέρουμε πως είσαι μέσα».

Είχε δίκιο λοιπόν, δεν είχε έρθει μόνος. Εκείνος, ο άντρας με τον οποίο είχε ζήσει τα τελευταία εξήμισι χρόνια, αυτός που σκόπευε να εγκαταλείψει μια για πάντα, ο άντρας της, δε θα της άφηνε καμία δυνατότητα διαφυγής, κανένα περιθώριο μεταμέλειας, όχι φυσικά πως θα του έδινε ποτέ αυτή την ικανοποίηση. Είχε υπάρξει δειλή όλη της τη ζωή, τώρα όμως προτιμούσε να πεθάνει από το να συνεχίσει να ζει στο πλάι του και, καθώς όλα έδειχναν, εκεί ακριβώς θα κατέληγε το πράγμα. Διότι είχε φέρει και τα τσιρόκια του μαζί, κι ας γνώριζε καλύτερα απ' όλους τι θα συνέβαινε μόλις θα έπεφτε η σύζυγός του στα νύχια της Στάζι*.

Κοίταξε και πάλι το δαχτυλίδι στην παλάμη της, προσπαθώντας να συγκρατήσει τα δάκρυα που ήταν έτοιμα να κυλήσουν. Δεν ήταν τώρα ώρα για συναισθηματισμούς, όφειλε να σκεφτεί και μάλιστα άμεσα. Για κάποιο περιέργο λόγο, κι ας μην της είχε γεμίσει και τόσο το μάτι το συγκεκριμένο δαχτυλίδι, ο Γκάμπριελ την είχε προειδοποιήσει πως αυτό το αντικείμενο ήταν εξαιρετικά σημαντικό και θα ενδιέφερε τη Στάζι περισσότερο απ' οτιδήποτε άλλο. Έπρεπε λοιπόν να το κρύψει. Όχι μονάχα για να ελαφρύνει τη θέση της, αλλά και για να έχει κάτι να ελπίζει. Αν κατάφερνε ποτέ να ξεφύγει. Αν υπήρχε έστω και μία απειροελάχιστη πιθανότητα να τη βγάλει καθαρή. Αν γυρνούσε σελίδα ο τόπος της κι αυτή ήταν ακόμη ζωντανή... Το πονούσε το Βερολίνο για τα μύρια όσα το είχαν βρει σαν να ήταν άνθρωπος –δικός της άνθρωπος– ζωντανός, με σάρκα και οστά, και σαν να είχε υπάρξει κι αυτό θύμα των περιστάσεων, όπως

* Στάζι: το Υπουργείο Κρατικής Ασφαλείας (Stasi: Ministerium für Staatssicherheit) της Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Εκτός της κατασκοπείας των πολιτών της χώρας, το έργο της Στάζι περιλάμβανε κατασκοπεία δυτικών κρατών και ιδίως της Δυτικής Γερμανίας, την οποία επιχειρούσε να αποσταθεροποιήσει.

τόσοι και τόσοι άλλοι στις μαύρες εποχές που είχαν προηγηθεί, στις μαύρες εποχές που εξακολουθούσαν.

Ήξερε πως θα έκαναν το δωμάτιο φύλλο και φτερό, πως δεν υπήρχε περίπτωση να το παραχώσει κάπου εκεί μέσα και να μην το βρουν. Αδύνατον ήταν και να το καταπιεί, αφού η πέτρα του ήταν αρκετά μεγάλη, αλλά ακόμα και αν τα κατάφερνε χωρίς να πνιγεί, ήταν βέβαιο πως θα το υποπτεύονταν και θα έλεγχαν τα κόπρανά της τις επόμενες μέρες. Μετάνιωνε τώρα που δεν είχε πηδήξει από το παράθυρο προηγουμένως, ό,τι αποτέλεσμα κι αν είχε αυτό. Ένωσε μια γνώριμη αλμύρα στα χείλη της και συνειδητοποίησε με έκπληξη πως τα δάκρυα τελικά είχαν κυλήσει και πως τόση ώρα έκλαιγε, χωρίς καν να το έχει αντιληφθεί.

Έξω, στην είσοδο, είχαν ήδη αρχίσει να κλοτσούν την πόρτα μανιασμένα, ο κλοιός έσφιγγε και τα περιθώρια στένευαν επικίνδυνα. Κοίταξε με απέχθεια τα γυμνά τούβλα πίσω της κι άρχισε να τα χτυπά με όλη της τη δύναμη, φωνάζοντας πλέον σαν λαβωμένο αγρίμι που είχε πιαστεί στο δόκανο. Ένωσε τα χέρια της να ματώνουν, τις κλειδώσεις της να δοκιμάζονται και ξαφνικά ο πόνος της θόλωσε το βλέμμα, της λύγισε τα πόδια, της έκοψε την ανάσα. Γιατί ένα δάχτυλό της, ο δείκτης του αριστερού χεριού, είχε μόλις παραμορφωθεί από τα αλόγιστα χτυπήματα με έναν τρόπο που ούτε η ίδια δεν μπορούσε να κατανοήσει. Είχε σπάσει το δάχτυλό της άσχημα, αυτό ήταν βέβαιο, κρίνοντας από την αφύσικη κλίση που μόλις είχε πάρει, παράλληλα όμως το είχε εγκλωβίσει και μέσα στα τούβλα. Πίεσε τον εαυτό της να κοιτάξει πιο προσεκτικά, ανάγκασε τα γόνατά της να αντισταθούν στο λύγισμα, το θλωμένο από τα δάκρυα βλέμμα της να εστιάσει στο σημείο όπου το δάχτυλό της είχε λίγο πριν χαθεί. Υπήρχε ένα κομμάτι τσιμέντου που για κάποιο λόγο δεν είχε προλάβει ακόμα να στεγνώσει καλά, ένα σημείο που είχε υποχωρήσει στη δύναμη που εκείνη είχε ασκήσει πάνω στο ξέσπασμά της. Κοίταξε μια το μικροσκοπικό κενό μπροστά της και μια το σπασμένο δάχτυλο, σφίγγοντας τα δόντια για να μην ουρλιάξει και πάλι

από τον πόνο που την επισκεπτόταν κατά κύματα. Και ξαφνικά, συνειδητοποιώντας μόλις, σαν επιφοίτηση, τι ακριβώς κοιτούσε, έχωσε τον δείκτη του άλλου της χεριού, πολύ πιο ήρεμα και προσεκτικά αυτή τη φορά, στο κενό που είχε δημιουργηθεί, ενώ ένα αποτρόπαιο, σχεδόν αρωστημένο χαμόγελο απλώθηκε στο πρόσωπό της. Έσπρωξε χωρίς δεύτερη σκέψη το δαχτυλίδι που κρατούσε σφιχτά τόση ώρα μέσα, αγνόησε τον πόνο από το σπασμένο δάχτυλο που κρεμόταν γυρισμένο τρομακτικά σε αντίστροφη φορά από το κανονικό και μάζεψε με τα υπόλοιπα δάχτυλα προσεκτικά τα κομματάκια τσιμέντου που είχαν πέσει στο πάτωμα. Της θύμισαν κάπως την πλαστελίνη με την οποία έπαιζε πριν από λίγες μέρες με τα παιδιά της –πόσο μακρινή φαινόταν αλήθεια κι αυτή η ανάμνηση τώρα– και τα έπλασε στα δάχτυλά της σε έναν μικροσκοπικό σβόλο. Δεν ήταν τόσο εύπλαστο το υλικό αυτό όσο η πλαστελίνη, διαλυόταν στην πραγματικότητα στα χέρια της, δεν υπήρχε όμως εναλλακτική. Έφτυσε στην παλάμη της για να υγράνει λίγο περισσότερο τον σβόλο, τον έσπρωξε όπως όπως σαν τάπα στην τρύπα, καλύπτοντας τελείως το δαχτυλίδι, λείανε όσο μπορούσε την εξωτερική του επιφάνεια και κοίταξε το αποτέλεσμα ευχαριστημένη, όσο ευχαριστημένη γινόταν να είναι υπό τις παρούσες συνθήκες.

«Δωδέκατη σειρά από πάνω», πρόλαβε να ψιθυρίσει πριν ακούσει την εξώπορτα να εκσφενδονίζεται από την κάσα της. Σκούπισε με αγωνία τα υπολείμματα τσιμέντου από τα χέρια της κι έσπρωξε με το παπούτσι τα τρίμματα από κάτω να απλώσουν, ώστε να μη φαίνονται.

Δεν πρόλαβα να μετρήσω πόσα τούβλα είναι οριζόντια ως εκεί, σκέφτηκε τη στιγμή που αντίκρισε το αλλοιωμένο από τον θυμό και την απέχθεια πρόσωπό του να την καρφώνει στα μάτια. Δεν έχει σημασία, τίποτα πια δεν έχει σημασία, συλλογίστηκε και κατέβασε το βλέμμα. Τα πάντα είχαν τελειώσει κι αυτή πλέον το γνώριζε.

«ΣΟΥ ΑΡΕΣΕΙ Η ΒΡΟΧΗ;»

«ΤΙ ΓΝΩΜΗ ΕΧΕΙΣ ΓΙΑ
ΤΗ ΜΑΡΜΕΛΑΔΑ ΒΕΡΙΚΟΚΟ;»

«ΤΡΑΓΟΥΔΑΣ ΚΡΥΦΑ
ΣΤΟ ΜΠΑΝΙΟ;»

Εκδόσεις **ΨΥΧΟΓΙΟΣ**
www.psichogios.gr

ISBN: 978-618-01-4793-3

ΚΩΔ. ΜΗΧΗΣΗΣ: 26832